

DESIGNING PROJECT-BASED LEARNING IN GRADE 11 ECONOMIC AND LEGAL EDUCATION (ECONOMIC EDUCATION STRAND)

Nguyen Ngoc Dung^a

Vu Thu Trang^b

^aFaculty of Education, Hanoi Metropolitan University

Email: nndung@daihocthudo.edu.vn

^bFaculty of Education, Hanoi Metropolitan University

Email: vantrang994453@gmail.com

Received: 10/4/2025

Reviewed: 03/5/2025

Revised: 04/6/2025

Accepted: 21/6/2025

Released: 30/6/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.e2025.v1.i2.a32>

^aORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0004-2435-8557>

^bORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0006-4973-6969>

In the context of a reforming society, fostering the comprehensive development of learners' competencies has become an essential requirement. Accordingly, the current general education curriculum places strong emphasis on the implementation of active teaching approaches. Among these, project-based learning represents a pedagogical strategy that significantly contributes to the development of learners' autonomy, self-directed learning, creative thinking, communication and collaboration skills. Within the subject of Economic and Legal Education, the integration of this approach not only motivates students to actively engage with relevant knowledge but also provides opportunities for them to apply it in practice through the design and completion of authentic learning products. Drawing on the theoretical foundations of project-based learning and the specific features of this subject, the article proposes a process for designing learning projects in Grade 11 Economic and Legal Education (with a focus on economic content), supplemented by illustrative examples.

Keywords: Project-based learning; Economic education; Economic and Legal Education; 11th grade; Project design.

1. Giới thiệu

Môn Giáo dục Kinh tế và Pháp luật (GDKT&PL) là môn học lựa chọn trong cấp Trung học phổ thông. Môn học này giữ vai trò quan trọng trong việc trang bị cho học sinh những kiến thức cơ bản, thiết thực về kinh tế và pháp luật, đồng thời góp phần định hướng nghề nghiệp, nâng cao năng lực công dân trong bối cảnh xã hội hiện đại. Việc vận dụng dạy học theo dự án - một phương pháp dạy học tích cực vào môn học này tại các trường Trung học phổ thông là yêu cầu cần thiết nhằm đáp ứng mục tiêu giáo dục toàn diện và phát huy tính chủ động, sáng tạo của người học. Tuy nhiên, để vận dụng phương pháp này một cách hiệu quả, đòi hỏi phải có các dự án học tập được thiết kế phù hợp đặc thù, mục tiêu môn học; khả năng của học sinh (HS) và điều kiện thực tiễn.

2. Tổng quan nghiên cứu

Dạy học dự án và thiết kế dự án học tập là vấn đề nhận được sự quan tâm của các nhà nghiên cứu. Theo các tác giả Thủy, P. Đ. C., Phương, N. Q. M. (2012), DHTDA là một phương pháp dạy học tích cực, khi học theo dự án học sinh có cơ hội hoạt động nhiều hơn để tự mình chiếm lĩnh kiến thức bài học và hình thành một số kỹ năng cần thiết của cuộc sống. Tác giả Thắng, P. M. (2018) chỉ ra rằng, việc

đưa vào áp dụng phương pháp dạy học theo dự án (DHTDA) là một yêu cầu cần thiết nhằm khắc phục lối truyền thụ máy móc, một chiều và phát huy mặt tích cực của học sinh.

Trong nghiên cứu của tác giả Tấn, C. T. và cộng sự (2023) cho thấy, để nâng cao DHTDA thì giáo viên (GV) cần nắm vững chương trình, lựa chọn nội dung phù hợp, có kỹ năng thiết kế và tổ chức dạy học, kỹ năng khai thác và sử dụng công nghệ thông tin. Theo các tác giả Nam, L. H., Nguyên, H. T. (2024) đã chỉ ra biện pháp vận dụng phương pháp dự án trong dạy học nội dung giáo dục kinh tế môn GDKT&PL một cách hiệu quả, đó chính là GV cần lập kế hoạch dự án có tính khả thi, phù hợp mục tiêu của môn học, năng lực người học và bối cảnh hội nhập, chuyển biến kinh tế của địa phương.

Tuy nhiên, cho đến nay, chưa có công trình nào trực tiếp đề cập đến việc xây dựng quy trình thiết kế dự án học tập trong giảng dạy nội dung giáo dục kinh tế môn GDKT&PL lớp 11. Xuất phát từ khoảng trống đó, chúng tôi lựa chọn và tập trung nghiên cứu vấn đề này.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu lý luận

nhằm hệ thống hóa các nguồn tài liệu về công trình khoa học, tài liệu chuyên ngành dạy học theo dự án và đặc thù của môn GDKT&PL ở cấp Trung học phổ thông; đồng thời, vận dụng phương pháp phân tích, tổng hợp để xây dựng cơ sở khoa học cho việc thiết kế các dự án học tập. Trên cơ sở đó, nhóm tác giả đề xuất quy trình thiết kế dự án học tập và xây dựng một số dự án minh họa phù hợp với yêu cầu cần đạt được của chương trình môn học.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Khái quát về dự án học tập

4.1.1. Khái niệm

Theo Ronald Marx và các cộng sự (1994): “DHTDA thường có một “câu hỏi chính” bao gồm nội dung có giá trị được gắn với một vấn đề thực tế; các cuộc điều tra và sản phẩm cho phép học sinh học các khái niệm, áp dụng thông tin và thể hiện kiến thức theo nhiều cách khác nhau; sự hợp tác giữa học sinh, giáo viên và những người khác trong cộng đồng để các thành viên có thể học hỏi lẫn nhau; và việc sử dụng các công cụ nhận thức giúp người học thể hiện ý tưởng bằng cách sử dụng công nghệ”. Nghiên cứu của nhà giáo dục Thomas (2000) cho rằng: “Học tập dựa trên dự án là một phương pháp dạy học lấy học sinh làm trung tâm, tham gia vào quá trình thiết kế, giải quyết vấn đề, đưa ra quyết định và tự thực hiện trong một khoảng thời gian để tạo ra một sản phẩm có tính thực tiễn cao”. Nghiên cứu của ông cho thấy, DHTDA là một mô hình dạy học tiềm năng giúp phát triển năng lực toàn diện cho

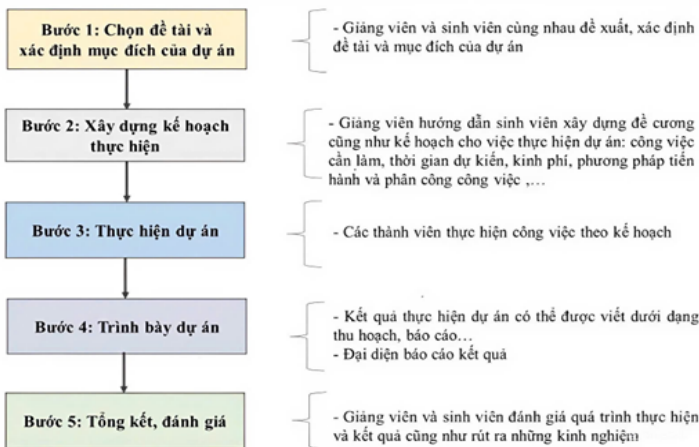
học sinh thế kỷ XXI.

Ở một góc tiếp cận tương tự, tác giả Biều, T. V. và cộng sự (2011) cho rằng: “Dạy học dự án là một hình thức dạy học hay phương pháp dạy phức hợp, trong đó dưới sự hướng dẫn của giáo viên, người học tiếp thu kiến thức và hình thành kỹ năng thông qua việc giải quyết một bài tập tình huống (dự án) có thật trong đời sống, theo sát chương trình học, có sự kết hợp giữa lý thuyết với thực hành và tạo ra các sản phẩm cụ thể”. Tác giả Văn, T. T. (2016) định nghĩa: “DHTDA là một hình thức dạy học, trong đó người học thực hiện một nhiệm vụ học tập phức hợp, có sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành, tạo ra các sản phẩm có thể giới thiệu. Nhiệm vụ này được người học thực hiện với tính tự lực cao trong toàn bộ quá trình học tập”.

Từ các định nghĩa trên, có thể hiểu, DHTDA là phương pháp giảng dạy định hướng cho học sinh tích cực chủ động, sáng tạo thực hiện các nhiệm vụ học tập cá nhân, nhóm hoặc tập thể có kết hợp giữa lý thuyết với thực hành; từ đó, tạo ra sản phẩm cụ thể như tranh, ảnh, vở kịch, biểu diễn văn nghệ, buổi tuyên truyền hoặc có thể dưới dạng báo cáo trên phần mềm công nghệ... đảm bảo đáp ứng theo yêu cầu trong chương trình giáo dục hiện hành.

4.1.2. Các bước thiết kế học tập

Trong bài nghiên cứu của Trinh, N. T. P. (2024), tác giả đã xây dựng tiến trình thực hiện DHTDA đối với sinh viên theo 5 bước như sau:

Hình 1. Sơ đồ các bước thực hiện DHTDA

Từ sơ đồ trên, có thể cụ thể quy trình tổ chức DHTDA trong các trường phổ thông được GV và HS thực hiện theo các bước sau đây:

- Bước 1: Chọn đề tài và xác định mục tiêu cho dự án

GV xác định phần nội dung phù hợp có thể thực hiện các sản phẩm dự án học tập theo yêu cầu của chương trình giáo dục. Đề chọn đề tài và xác định

mục tiêu cho dự án một cách có hiệu quả, GV tạo điều kiện cho HS đề xuất đưa ra ý tưởng, quyết định đề tài và xác định mục tiêu cho dự án. Các đề tài dự án này phải xuất phát từ sự quan tâm, hứng thú, hấp dẫn và cũng như phù hợp với khả năng, năng lực của người học.

- Bước 2: Xây dựng kế hoạch thực hiện dự án

GV hướng dẫn HS cách xây dựng kế hoạch thực

hiện dự án. Với bước này, GV phải xây dựng bộ câu hỏi giúp HS định hướng cách triển khai và lập kế hoạch hành động (xác định các công việc cần làm, thời gian dự kiến, vật dụng, phân công nhiệm vụ nhóm...).

- Bước 3: Tiến hành thực hiện dự án

HS chủ động tiến hành các nhiệm vụ nhóm và cá nhân đã được lập trong kế hoạch để hoàn thành dự án. Trong giai đoạn này, học sinh thực hiện các hoạt động về trí tuệ kết hợp hoạt động thực tiễn, thực hành.

- Bước 4: Báo cáo và trình bày sản phẩm

Giai đoạn này, HS trình bày kết quả của sản phẩm, có thể trình bày theo nhiều hình thức như bài thu hoạch, báo cáo trên PowerPoint, Video, sơ đồ tư duy, tập san... Nếu dùng để tuyên truyền tạo ra các tác động xã hội, thì sản phẩm dự án là các tranh, ảnh, Poster, mô hình... Ngoài ra, sản phẩm dự án có thể là hành động phi vật thể được trình bày bằng cách diễn kịch, biểu diễn văn nghệ...

- Bước 5: Đánh giá và rút kinh nghiệm

GV và HS tiến hành đánh giá quá trình thực hiện, kết quả và kinh nghiệm đạt được. Có thể đánh giá bằng nhiều cách khác nhau như đánh giá bằng phiếu, toàn lớp, đồng đẳng, cá nhân, các nhóm...

4.2. Khái quát chương trình môn GDKT&PL lớp 11 (Mạch nội dung giáo dục kinh tế)

4.2.1. Đặc điểm của chương trình môn GDKT&PL lớp 11

Bảng 1. Nội dung khái quát phần giáo dục kinh tế lớp 11
trong Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018

Nội dung	Lớp 11
1. Hoạt động của nền kinh tế.	- Cạnh tranh, cung, cầu trong kinh tế thị trường - Lạm phát, thất nghiệp.
2. Hoạt động kinh tế của Nhà nước.	Thị trường lao động, việc làm.
3. Hoạt động sản xuất, kinh doanh.	- Ý tưởng, cơ hội kinh doanh và các năng lực cần thiết của người kinh doanh. - Đạo đức kinh doanh.
4. Hoạt động tiêu dùng.	- Văn hóa tiêu dùng.

Nguồn: Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân, ban hành ngày 26/12/2018.

4.3. Quy trình thiết kế dự án học tập trong dạy học môn GDKT&PL lớp 11 (Mạch nội dung giáo dục kinh tế)

Căn cứ đặc thù của môn học, kết quả nghiên cứu của các tác giả trước đó về thiết kế dự án học tập, chúng tôi đề xuất quy trình gồm các bước thiết kế dự án học tập trong dạy học môn GDKT&PL lớp 11:

4.3.1. Các bước thiết kế dự án học tập trong dạy học môn GDKT&PL lớp 11

Trong tài liệu tập huấn, bồi dưỡng GV sử dụng sách giáo khoa môn GDKT&PL lớp 11 nêu rằng môn học này giữ vai trò chủ đạo trong việc giúp HS hình thành, phát triển ý thức và hành vi của người công dân. HS hình thành phẩm chất yêu nước, tôn trọng pháp luật, có trách nhiệm công dân và kỹ năng sống cần thiết. Nội dung môn học gắn với thực tiễn, phù hợp với lứa tuổi, định hướng nghề nghiệp và nhu cầu hội nhập quốc tế. Đây là môn học tự chọn, kết hợp kiến thức kinh tế, pháp luật nhằm giúp HS định hướng nghề nghiệp và thích ứng xã hội hiện đại.

4.2.2. Nội dung chương trình GDKT&PL lớp 11 (Mạch nội dung giáo dục kinh tế)

Chương trình giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân ban hành năm 2018, về nội dung giáo dục kinh tế của khối lớp 11 bao gồm các vấn đề kinh tế diễn ra trong đời sống thực tiễn như cạnh tranh, cung, cầu trong thị trường; lạm phát, thất nghiệp; ý tưởng, cơ hội kinh doanh... Ngoài ra, về trách nhiệm công dân khi tham gia vào các hoạt động kinh tế gồm các vấn đề như đạo đức kinh doanh, văn hóa tiêu dùng được gắn liền với việc giáo dục phẩm chất và hình thành các hành động đúng đắn, việc làm phù hợp cho HS. Có thể thấy rằng, chương trình giáo dục đã lựa chọn các kiến thức kinh tế có tính thiết thực cao, gắn gũi với xã hội hiện nay và phù hợp để người học có thể vận dụng vào thực hiện các dự án học tập mang tính thực tiễn.

Để vận dụng phương pháp dạy học theo dự án, giáo viên và học sinh cần thực hiện theo các bước sau:

- Bước 1: Chọn đề tài và xác định mục tiêu cho dự án

GV chọn các đơn vị kiến thức trong nội dung giáo dục kinh tế thích hợp với thực tiễn địa phương, gắn liền với các vấn đề kinh tế hiện nay và phải phù hợp với kiến thức, nhận thức, năng lực của HS. Sau đó, GV và HS cùng thảo luận, thống nhất và xác

định chủ đề, mục tiêu và nội dung cho dự án. Dựa vào yêu cầu cần đạt cụ thể trong Chương trình giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân ban hành năm 2018, mạch nội dung giáo dục kinh tế môn

GDKT&PL lớp 11 có thể vận dụng phương pháp DHTDA vào các đơn vị kiến thức cho từng chủ đề cụ thể sau đây:

Bảng 2. Các đơn vị kiến thức định hướng dạy học theo dự án trong nội dung giáo dục kinh tế lớp 11

Chủ đề	Đơn vị kiến thức
Chủ đề 1: Cạnh tranh, cung, cầu trong nền kinh tế thị trường.	- Cạnh tranh trong nền kinh tế thị trường: + Nguyên nhân dẫn đến cạnh tranh. + Vai trò của cạnh tranh trong nền kinh tế. + Phê phán những biểu hiện cạnh tranh không lành mạnh. - Cung, cầu trong nền kinh tế thị trường: + Mối quan hệ cung - cầu và vai trò của quan hệ cung - cầu trong nền kinh tế.
Chủ đề 2: Lạm phát, thất nghiệp.	- Lạm phát: + Nguyên nhân dẫn đến lạm phát. + Hậu quả của lạm phát đối với nền kinh tế và xã hội. + Vai trò của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế lạm phát. - Thất nghiệp: + Nguyên nhân dẫn đến thất nghiệp. + Hậu quả của thất nghiệp đối với nền kinh tế và xã hội. + Vai trò của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế thất nghiệp.
Chủ đề 3: Thị trường lao động, việc làm.	- Thị trường lao động: + Xu hướng tuyển dụng lao động của thị trường. + Trách nhiệm hoàn thiện bản thân để tham gia thị trường lao động. - Việc làm: + Mối quan hệ giữa thị trường lao động và thị trường việc làm. + Trách nhiệm hoàn thiện bản thân để tham gia lựa chọn được nghề nghiệp, việc làm phù hợp.
Chủ đề 4: Ý tưởng, cơ hội kinh doanh và các năng lực cần thiết của người kinh doanh	- Ý tưởng, cơ hội kinh doanh và các năng lực cần thiết của người kinh doanh: + Tầm quan trọng của việc xây dựng ý tưởng kinh doanh và xác định, đánh giá các cơ hội kinh doanh. + Các năng lực cần thiết của người kinh doanh. + Xây dựng được ý tưởng kinh doanh dưới dạng bài tập thực hành; phân tích được ý tưởng kinh doanh và năng lực kinh doanh của bản thân.

Chủ đề 5: Đạo đức kinh doanh	- Đạo đức kinh doanh: + Biết tìm tòi, học hỏi phẩm chất đạo đức của nhà kinh doanh. + Vận động người thân trong gia đình thực hiện đạo đức kinh doanh. + Phê phán được những biểu hiện vi phạm đạo đức kinh doanh.
Chủ đề 6: Văn hóa tiêu dùng	- Văn hóa tiêu dùng + Vai trò của tiêu dùng đối với sự phát triển kinh tế. + Vai trò của văn hóa tiêu dùng. + Một số đặc điểm trong văn hóa tiêu dùng Việt Nam và các biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng. + Thực hiện được các hành vi tiêu dùng có văn hoá.

- Bước 2: Xây dựng kế hoạch thực hiện

GV hướng dẫn HS cách xây dựng kế hoạch thực hiện dự án. Với bước này, GV phải xây dựng bộ câu hỏi giúp HS định hướng cách triển khai và lập kế hoạch hành động (mục tiêu của dự án, các hoạt động phải thực hiện, phân công nhiệm vụ cho thành viên trong nhóm, mốc thời gian thực hiện, sản phẩm dự án cần đạt, đánh giá thuận lợi và khó khăn khi làm dự án...). Việc xây dựng đề cương (kế hoạch thực hiện) cho một dự án là công việc hết sức quan trọng vì nó mang tính định hướng hành động cho cả quá trình thực hiện, thu thập kết quả và đánh giá dự án.

- Bước 3: Tiến hành thực hiện dự án

HS chủ động tiến hành các nhiệm vụ đã được lập trong kế hoạch đề hoàn thành dự án. Khi làm việc theo nhóm, HS phải có tinh thần trách nhiệm, phải thảo luận thường xuyên giữa các thành viên trong nhóm và tích cực tham gia đầy đủ, hoàn thành tốt các nhiệm vụ đã được phân công. Trong quá trình thực hiện dự án, GV cần quan sát, thường xuyên quan tâm và đưa ra góp ý kịp thời cho người học; đồng thời, HS cũng phải chủ động liên hệ với GV khi gặp phải khó khăn, cần sự tư vấn và hỗ trợ nhằm đảm bảo tiến độ thực hiện dự án.

- Bước 4: Báo cáo và trình bày sản phẩm

HS trình bày kết quả của sản phẩm, có thể trình bày theo nhiều hình thức và quy mô khác nhau hoặc theo tiêu chí đã đề ra trước đó. Cụ thể, với dạng thu hoạch, báo cáo thì sản phẩm trình bày trên Powerpoint, video, sơ đồ tư duy, tập san... Nếu dùng để triển lãm, thì sản phẩm dự án là các tranh, ảnh, poster, mô hình... Ngoài ra, các sản phẩm dưới dạng phi vật thể có thể trình bày bằng cách diễn kịch, biểu diễn văn nghệ, buổi tuyên truyền, vận động...

- Bước 5: Đánh giá và rút kinh nghiệm

GV và HS tiến hành đánh giá thông qua nhận xét, đánh giá bằng phiếu theo tiêu chí cụ thể (quá trình thực hiện, báo cáo sản phẩm, mục tiêu và kinh nghiệm đạt được,...). Sau khi đánh giá, GV và HS rút kinh nghiệm cho các dự án tiếp theo.

4.3.2. Minh họa một số dự án học tập về nội dung giáo dục kinh tế

Ví dụ 1: Minh họa quy trình thiết kế dự án học tập cho chủ đề 2 “Lạm phát, thất nghiệp”, bài 4 “Thất nghiệp” với đơn vị kiến thức “Vai trò của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế thất nghiệp” (Môn GDKT&PL lớp 11, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống).

- Tên dự án: Vai trò của Nhà nước - Hành động của em trong việc giải quyết tình trạng thất nghiệp ở địa phương.

- Thời gian: 2 tiết

- Nhiệm vụ: Các nhóm tìm hiểu và trình bày các chính sách, giải pháp của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế tình trạng thất nghiệp. Từ đó, em hãy xây dựng một bản kế hoạch hành động nhằm nâng cao nhận thức và góp phần giải quyết vấn đề thất nghiệp tại địa phương mình.

- Mục tiêu:

+ Về kiến thức: Nêu được vai trò của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế thất nghiệp.

+ Về năng lực:

Năng lực tự chủ và tự học: Chủ động tìm hiểu các thông tin về chính sách của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế thất nghiệp tại địa phương.

Năng lực giao tiếp và hợp tác: Biết lắng nghe và có phản hồi tích cực trong giao tiếp, chủ động hoàn thành phần việc được giao khi tham gia dự án nhóm.

Năng lực tìm hiểu và tham gia các hoạt động kinh tế - xã hội: Hiểu được kiến thức về thất nghiệp, đường lối, chính sách của Nhà nước về thất nghiệp.

Năng lực tin học: Biết cách soạn thảo văn bản trên phần mềm (Word, Google doc...) và tạo các bài trình chiếu, thiết kế trên phần mềm (PowerPoint, Canva...).

+ Về phẩm chất:

Chăm chỉ, trung thực và có trách nhiệm khi tham

gia các hoạt động để tạo việc làm phù hợp với lứa tuổi.

Yêu nước, tin tưởng vào đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách của Nhà nước trong giải quyết vấn đề thất nghiệp.

- Quy trình triển khai dự án học tập:

+ Bước 1: Chọn đề tài và xác định mục tiêu cho dự án

GV lựa chọn đơn vị kiến thức “Vai trò của Nhà nước trong việc kiểm soát và kiềm chế thất nghiệp”, vấn đề này phải có tính thực tiễn tại địa phương và phù hợp với nhận thức của HS.

GV và HS cùng thảo luận, thống nhất chủ đề dự án là: “Vai trò của Nhà nước - Hành động của em trong việc giải quyết tình trạng thất nghiệp ở địa phương”.

Từ đó, xác định mục tiêu dự án: Giúp HS nhận thức được vai trò của Nhà nước trong kiểm soát, giảm thiểu thất nghiệp; biết vận dụng kiến thức vào việc phân tích thực trạng, chính sách cụ thể tại địa phương; đề xuất và thực hiện hành động mang tính cộng đồng nhằm lan tỏa ý thức nghề nghiệp và giảm thiểu tình trạng thất nghiệp.

Giáo viên chia các nhóm học sinh.

+ Bước 2: Xây dựng kế hoạch thực hiện

GV hướng dẫn, hỗ trợ HS xây dựng kế hoạch dự án cụ thể, bao gồm:

Xác định mục tiêu dự án của nhóm.

Các hoạt động cần triển khai theo bộ câu hỏi định hướng: Những chính sách nào của Nhà nước liên quan đến việc giải quyết thất nghiệp? Ở địa phương em, đã triển khai chính sách cụ thể gì? Những chính sách đó có tác động như thế nào? HS có thể làm gì để góp phần nâng cao nhận thức về việc làm?...

HS bầu nhóm trưởng, phân công nhiệm vụ cho từng thành viên.

Thời gian hoàn thành từng nhiệm vụ.

Dự kiến sản phẩm cuối cùng.

Xác định khó khăn có thể gặp và đưa ra giải pháp.

+ Bước 3: Tiến hành thực hiện dự án

Giai đoạn 1: HS tiến hành nghiên cứu, thu thập thông tin, phân tích chính sách của Nhà nước trong giải quyết vấn đề thất nghiệp nói chung và cụ thể tại địa phương mình qua sách giáo khoa, báo, thông tin trên mạng Internet, mạng xã hội.

Giai đoạn 2: HS thảo luận lên ý tưởng về xây dựng bản kế hoạch hành động nhằm nâng cao nhận thức và góp phần giải quyết vấn đề thất nghiệp tại địa phương mình. Có thể tạo bảng kế hoạch gồm: nội dung hoạt động, mục tiêu, thời gian, đối tượng hướng tới, kết quả cần đạt... Sau đó, các nhóm thống nhất ý tưởng, triển khai hành động cụ thể đã đề ra.

Giai đoạn 3: HS hoàn thiện sản phẩm học tập và

chuẩn bị báo cáo dự án.

Trong quá trình thực hiện, GV theo dõi, hỗ trợ, điều chỉnh kịp thời khi HS gặp khó khăn. Với nhiệm vụ tìm hiểu, thu thập về các chính sách của Nhà nước, GV cần hướng dẫn các HS tra cứu tại các nguồn uy tín, chính thống nhằm đảm bảo các thông tin này có độ chính xác cao.

+ Bước 4: Báo cáo và trình bày sản phẩm

HS có thể báo cáo, trình bày sản phẩm bằng nhiều hình thức đa dạng như:

PowerPoint tổng hợp thông tin và giải pháp.

Video ngắn tuyên truyền chính sách địa phương.

Infographic tuyên truyền.

Bản kế hoạch hành động nhóm (kèm minh chứng thực hiện).

Địa điểm tổ chức: HS báo cáo sản phẩm dự án trước lớp.

+ Bước 5: Đánh giá và rút kinh nghiệm

GV và HS đánh giá trên phiếu theo các tiêu chí:

Hiểu biết về vai trò của Nhà nước và chính sách kiểm soát, kiềm chế thất nghiệp tại địa phương.

Tính khả thi, giá trị thiết thực của bản kế hoạch hành động trong việc nâng cao nhận thức và góp phần giải quyết vấn đề thất nghiệp tại địa phương.

Tinh thần làm việc nhóm, tiến độ và kết quả đạt được.

Kỹ năng trình bày, tư duy phản biện.

Tính sáng tạo, độc đáo về hình thức của sản phẩm.

Phụ huynh HS và cộng đồng có thể tham gia đánh giá sản phẩm thông qua bình luận trên các nền tảng trực tuyến (Facebook, Zalo, Tiktok,...).

HS phản hồi, chia sẻ trải nghiệm trong quá trình thực hiện dự án.

GV tổng kết và rút kinh nghiệm cho các dự án tiếp theo.

Ví dụ 2: Minh họa quy trình thiết kế dự án học tập cho chủ đề 6 “Văn hóa tiêu dùng”, bài 8 “Văn hóa tiêu dùng” với đơn vị kiến thức “Một số đặc điểm trong văn hóa tiêu dùng Việt Nam và các biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng” (Môn GDKT&PL 11, bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống).

- Tên dự án: Văn hóa tiêu dùng - Giữ nét đẹp Việt

- Thời gian: 2 tiết

- Nhiệm vụ: Các nhóm học sinh tìm hiểu đặc điểm của văn hóa tiêu dùng tại Việt Nam thông qua bốn xu hướng chính tiêu dùng xanh, tiêu dùng sạch, tiêu dùng số và tiêu dùng thông minh. Từ đó, em hãy đề xuất biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng tích cực, bền vững tại địa phương mình.

- Mục tiêu:

+ Về kiến thức: Nêu được một số đặc điểm trong

văn hóa tiêu dùng Việt Nam và các biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng.

+ Về năng lực:

Năng lực giao tiếp và hợp tác: Biết lắng nghe và có phản hồi tích cực trong giao tiếp, chủ động hoàn thành phần việc được giao khi tham gia dự án nhóm.

Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo: Phân tích được các tình huống và trường hợp trong thực tiễn cuộc sống liên quan đến văn hóa tiêu dùng tại địa phương.

Năng lực tìm hiểu và tham gia các hoạt động kinh tế - xã hội: Hiểu được một số đặc điểm trong văn hóa tiêu dùng Việt Nam, vận dụng kiến thức đề xuất biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng tích cực, bền vững tại địa phương.

Năng lực tin học: Biết cách soạn thảo văn bản trên phần mềm (Word, Google doc...) và tạo các Video, bài trình chiếu trên phần mềm (Capcut, Canva...).

+ Về phẩm chất:

Trung thực và có trách nhiệm khi tham gia các hoạt động trong đời sống xã hội để trở thành người tiêu dùng có văn hóa.

Yêu nước, tin tưởng vào đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách của Nhà nước trong quá trình xây dựng văn hóa tiêu dùng.

- Quy trình triển khai dự án học tập:

+ Bước 1: Chọn đề tài và xác định mục tiêu cho dự án

GV lựa chọn đơn vị kiến thức “Một số đặc điểm trong văn hóa tiêu dùng Việt Nam và các biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng” - một vấn đề có tính thực tiễn trong đời sống xã hội và phù hợp với nhận thức của HS.

GV và HS cùng thảo luận, thống nhất chủ đề dự án là: “Văn hóa tiêu dùng - Giữ nét đẹp Việt”.

Từ đó, xác định mục tiêu dự án: Giúp HS hiểu được vai trò của một số đặc điểm trong văn hóa tiêu dùng Việt Nam; biết vận dụng kiến thức vào việc đề xuất các biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng tại địa phương; nâng cao nhận thức về tiêu dùng bền vững, văn minh.

Giáo viên chia các nhóm học sinh.

+ Bước 2: Xây dựng kế hoạch thực hiện

GV hướng dẫn, hỗ trợ HS xây dựng kế hoạch dự án cụ thể, bao gồm:

Xác định mục tiêu dự án của nhóm: Các nhóm thảo luận, thống nhất lựa chọn một xu hướng tiêu dùng trong bốn xu hướng trên (yêu cầu mỗi nhóm một xu hướng khác nhau).

Nhóm 1: Tìm hiểu về văn hóa tiêu dùng xanh tại Việt Nam.

Nhóm 2: Tìm hiểu về văn hóa tiêu dùng sạch tại Việt Nam.

Nhóm 3: Tìm hiểu về văn hóa tiêu dùng số tại Việt Nam.

Nhóm 4: Tìm hiểu về văn hóa tiêu dùng thông minh tại Việt Nam.

Các hoạt động cần triển khai theo bộ câu hỏi định hướng: Ở Việt Nam, hiện nay, văn hóa tiêu dùng có những đặc điểm nổi bật nào? Tiêu dùng xanh, tiêu dùng sạch, tiêu dùng số và tiêu dùng thông minh là gì? Thực trạng văn hóa tiêu dùng tại địa phương em như thế nào? Có những điểm tích cực và hạn chế gì? HS có thể làm gì để góp phần lan tỏa văn hóa tiêu dùng bền vững, tích cực?...

HS bầu nhóm trưởng, phân công nhiệm vụ cho từng thành viên.

Thời gian hoàn thành từng nhiệm vụ.

Dự kiến sản phẩm cuối cùng.

Xác định khó khăn có thể gặp và đưa ra giải pháp.

+ Bước 3: Tiến hành thực hiện dự án

Giai đoạn 1: HS tiến hành nghiên cứu, thu thập thông tin, phân tích đặc điểm xu hướng văn hóa tiêu dùng tại Việt Nam và liên hệ cụ thể tại địa phương mình thông qua các nguồn như phỏng vấn người tiêu dùng, sách, báo, thông tin trên mạng Internet, mạng xã hội, quay Video tư liệu... hoặc tái hiện lại thông tin bằng cách diễn tiểu phẩm.

Giai đoạn 2: HS vận dụng kiến thức của mình từ lý thuyết đến thực tiễn, thảo luận về việc đề xuất biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng tích cực, bền vững tại địa phương mình. Các biện pháp này có thể trình bày theo hình thức tuyên truyền như Poster, Infographic... Sau đó, các nhóm thống nhất ý tưởng, triển khai hành động cụ thể đã đề ra.

Giai đoạn 3: HS hoàn thiện sản phẩm học tập và chuẩn bị báo cáo dự án.

Trong quá trình thực hiện, GV theo dõi, hỗ trợ, điều chỉnh kịp thời khi HS gặp khó khăn. Với nhiệm vụ tìm hiểu về đặc điểm xu hướng văn hóa tiêu dùng, GV có thể gợi ý cho HS thu thập thông tin như một số hình thức ở trên.

+ Bước 4: Báo cáo và trình bày sản phẩm

Học sinh có thể báo cáo, trình bày sản phẩm bằng nhiều hình thức đa dạng như:

PowerPoint tổng hợp thông tin và giải pháp.

Video tình huống, trường hợp về vấn đề mua bán, tiêu dùng hoặc diễn tiểu phẩm trên lớp (nếu HS có nhu cầu thực hiện và đảm bảo về mặt thời gian).

Infographic, sơ đồ tư duy...

Địa điểm tổ chức: HS báo cáo sản phẩm dự án trước lớp.

+ Bước 5: Đánh giá và rút kinh nghiệm

GV và HS đánh giá trên phiếu theo các tiêu chí:

Hiểu biết về đặc điểm của văn hóa tiêu dùng tại

Việt Nam thông qua bốn xu hướng chính tiêu dùng xanh, tiêu dùng sạch, tiêu dùng số và tiêu dùng thông minh.

Tính khả thi, giá trị thiết thực của biện pháp xây dựng văn hóa tiêu dùng tích cực, bền vững tại địa phương.

Tinh thần làm việc nhóm, tiến độ và kết quả đạt được.

Kỹ năng trình bày, tư duy phản biện.

Tính sáng tạo, độc đáo về hình thức của sản phẩm.

Phụ huynh HS và cộng đồng có thể tham gia đánh giá sản phẩm thông qua bình luận trên các nền tảng trực tuyến (Facebook, Zalo, Tiktok,...).

HS phản hồi, chia sẻ trải nghiệm trong quá trình thực hiện dự án.

GV tổng kết và rút kinh nghiệm cho các dự án tiếp theo.

5. Thảo luận

Từ nghiên cứu trên, có thể thấy rằng, việc vận dụng DHTDA trong môn GDKT&PL lớp 11, đặc biệt ở mạch nội dung giáo dục kinh tế có tính khả thi và mang lại nhiều lợi ích cho quá trình dạy học. Một là, quy trình thiết kế dự án học tập được đề xuất đã bám sát yêu cầu cần đạt của chương trình, đồng thời tạo điều kiện để HS phát huy tính chủ động, sáng tạo trong việc tìm hiểu và vận dụng kiến thức kinh tế vào thực tiễn. Hai là, các dự án minh họa không chỉ góp phần cụ thể hóa lý thuyết, mà còn có ý nghĩa tham khảo cho GV trong quá trình triển khai giảng dạy.

Tuy nhiên, để thiết kế dự án học tập có hiệu quả đối với chất lượng giáo dục và phát triển toàn diện năng lực của HS, cần thực hiện tốt một số yêu cầu sau phạm sau:

Thứ nhất, đề tài dự án học tập cần được lựa chọn phù hợp với mục tiêu của bài học, gắn liền với chương trình giáo dục và thực tiễn đời sống địa

phương, đồng thời đáp ứng đặc điểm, năng lực và nhu cầu của HS.

Thứ hai, mục tiêu của dự án phải rõ ràng, cụ thể và khả thi, gắn với chuẩn mực kiến thức, kỹ năng, năng lực của người học và hướng đến cả sản phẩm lẫn quá trình học tập.

Thứ ba, GV cần xây dựng kế hoạch thực hiện chi tiết dựa trên hệ thống câu hỏi định hướng về mục tiêu, nội dung, hoạt động, phân công nhiệm vụ, mốc thời gian, sản phẩm kỳ vọng cũng như các giải pháp khắc phục khó khăn.

Thứ tư, HS giữ vai trò trung tâm trong quá trình thực hiện dự án, chủ động tìm tòi, thu thập thông tin, hợp tác nhóm, sáng tạo sản phẩm và tham gia đánh giá, qua đó phát triển năng lực tự học, tư duy phản biện và kỹ năng giao tiếp.

Thứ năm, GV là người định hướng, hỗ trợ và khích lệ HS trong quá trình thực hiện; đồng thời, cần duy động sự phối hợp của phụ huynh, nhà trường và cộng đồng, nhất là với các dự án quy mô lớn đòi hỏi nguồn lực bổ sung.

6. Kết luận

Việc thiết kế và tổ chức các dự án học tập trong dạy học nội dung giáo dục kinh tế thuộc môn GDKT&PL lớp 11 không chỉ góp phần đổi mới phương pháp dạy học theo định hướng phát triển năng lực, mà còn khẳng định vai trò chủ thể của HS trong quá trình học tập. Căn cứ vào cơ sở lý luận về dạy học dự án và đặc điểm của nội dung giáo dục kinh tế, chúng tôi đề xuất quy trình gồm năm bước: (1) Chọn đề tài và xác định mục tiêu cho dự án; (2) Xây dựng kế hoạch thực hiện; (3) Tiến hành thực hiện dự án; (4) Báo cáo và trình bày sản phẩm; (5) Đánh giá và rút kinh nghiệm. Kết quả nghiên cứu này mở ra hướng mới các nghiên cứu tiếp theo, đặc biệt về khía cạnh thực nghiệm sư phạm để đánh giá một cách toàn diện tính hiệu quả và khả thi của dạy học dự án trong môn GDKT&PL lớp 11 (Mạch nội dung giáo dục kinh tế).

Tài liệu tham khảo

Thùy, P.Đ.C.; Phương, N.Q.M. (2019). *Dạy học theo dự án bài “khái niệm về tecpen” chương trình Hóa học lớp 11 nâng cao*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, số 34, tr.86 - 86.

Thắng, P. M. (2018). *Vận dụng phương pháp dạy học theo dự án đối với môn Giáo dục Công dân khối 11 tại Trường Trung học Thực hành - Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, tập 15, số 1, tr.162 - 162.

Tấn, C. T. và cộng sự. (2023). *Vận dụng dạy học dựa trên dự án trong dạy học môn Giáo dục kinh tế và pháp luật 10 tại Thành phố Hồ Chí Minh*. Tạp chí Giáo dục Việt Nam, số 193, tr. 118 - 121.

Nam, L. H., Nguyên, H. T. (2024). *Vận dụng phương pháp dự án trong dạy học nội dung giáo dục kinh tế môn Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 11 ở các trường trung học phổ thông*. Tạp chí Thiết bị Giáo dục, số 309 (2), tr. 186 - 188.

Marx, R. W., Blumenfeld, P. C., Krajcik, J. S., Blunk, M., Crawford, B., Kelley, B., & Meyer, K. M. (1994). Enacting project-based science: Experiences of four middle grade teachers. *Elementary School Journal*, 94(5), pp.517-538.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. The Autodesk Foundation.

Biểu, T. V. và cộng sự. (2011). *Dạy học dự án - từ lý luận đến thực tiễn*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh, số 28, tr.3 - 12.

Vân, T. T. (2016). *Phương pháp dạy học theo dự án trong môn Mỹ thuật*. Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam, số 134, tr.79 - 81.

Trình, N. T. P. (2024). *Vận dụng phương pháp dạy học theo dự án trong giảng dạy các mô đun cung cấp dịch vụ lễ tân tại Trường Cao đẳng Du lịch Huế*. Tập san Thông tin - Khoa học, số 1, tr.39 - 50.

Doan, N. M., Phương, T. T. M. và cộng sự. *Tài liệu tập huấn, bồi dưỡng giáo viên sử dụng sách giáo khoa môn Giáo dục kinh tế và pháp luật lớp 11 - Bộ sách: Kết nối tri thức với cuộc sống*. Nxb. Giáo dục Việt Nam.

Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chương trình giáo dục phổ thông.

THIẾT KẾ DỰ ÁN HỌC TẬP MÔN GIÁO DỤC KINH TẾ VÀ PHÁP LUẬT LỚP 11 (MẠCH NỘI DUNG GIÁO DỤC KINH TẾ)

Nguyễn Ngọc Dung^a

Vũ Thu Trang^b

^aKhoa Sư phạm, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Email: nndung@daihocthudo.edu.vn

^bKhoa Sư phạm, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Email: vantrang994453@gmail.com

Ngày nhận bài: 10/4/2025

Ngày phản biện: 03/5/2025

Ngày tác giả sửa: 04/6/2025

Ngày duyệt đăng: 21/6/2025

Ngày phát hành: 30/6/2025

DOI:

<https://doi.org/10.64223/tvj.e2025.v1.i2.a32>

^aORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0004-2435-8557>

^bORCID iD:

<https://orcid.org/0009-0006-4973-6969>

Tóm tắt:

Trong bối cảnh xã hội đổi mới, việc giáo dục hướng tới phát triển toàn diện năng lực của người học trở thành yêu cầu tất yếu. Do đó, chương trình giáo dục phổ thông hiện nay chú trọng vận dụng các phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy. Dạy học theo dự án (DHTDA) là phương pháp dạy học có vai trò quan trọng trong việc hình thành, phát triển các năng lực tự chủ, tự học, tư duy sáng tạo, kỹ năng giao tiếp và hợp tác của người học. Đối với môn Giáo dục Kinh tế và Pháp luật, việc vận dụng phương pháp này sẽ giúp học sinh chủ động tích cực tìm hiểu các kiến thức liên quan đến bài học, cũng như tạo điều kiện để các em vận dụng vào thực tiễn thông qua việc xây dựng và hoàn thiện các sản phẩm học tập mang tính ứng dụng. Trên cơ sở phân tích lý thuyết về dự án học tập và đặc thù môn học, bài viết đề xuất quy trình thiết kế dự án học tập trong giảng dạy môn Giáo dục Kinh tế và Pháp luật (GDKT&PL) lớp 11 (Mạch nội dung giáo dục kinh tế), đồng thời kèm theo một số dự án minh họa.

Từ khóa: Dạy học theo dự án; Giáo dục kinh tế; Giáo dục Kinh tế và Pháp luật; Lớp 11; Thiết kế dự án học tập.